

הכותרת של ישי ריבו

סיוון רהב מאיר

1. "שלום סיוון, זו תורמת הכליה אפרת בדיחי. בעמותת

'מתנת חיים' לתרומת כליה יש מסורת: כל התורמים מוזמנים פעם בשנה לשבת גיבוש בבית מלון. הקורונה הפסיקה את המסורת, אבל לא את התרומות. להפך – רק בשנה האחרונה יותר מ-215 איש בארץ תרמו כליה, בחינם, לאדם שהם לא מכירים. בסך הכול נתרמו עד היום יותר מ-1,150 כליות. שבת הגיבוש חזרה כעת, אבל בגלל הכמות הגדולה הוחלט לפצל את מאות התורמים לשלוש שבתות שונות.

אני חוזרת כעת מהשבת הראשונה, במלון לביא. רגע השיא בשנים עברו התרחש תמיד בסעודה השלישית בשבת, לפני הפָּרְדָּה. הרב ישעיהו הַרְבּ, מייסד העמותה, היה קם ומדבר בהתרגשות והופך את כולנו למשפחה אחת, למהפכה אחת. אבל הרב הבר נפטר מקורונה, לצערנו. חסרונו הורגש מאוד לאורך השבת ונעשה בולט ביותר כשהתחילה הסעודה השלישית.

רעיינו, הרבנית רחל הבר שמנהלת את העמותה כיום, היא שדיברה. כשקולה נשנק מדי פעם, היא

אמרה לנו כך: "זוהי השבת שבה אנחנו עוברים מספר בראשית לספר שמות. יעקב אבינו נפטר ונפרד מבניו, אבל חז"ל אומרים לנו שיעקב אבינו לא מת, כי כל עוד זרעו בחיים – הוא בחיים. כל עוד משימת חייו נמשכת, הוא עדיין חי, נוכח, קיים בעולם הזה". ואז אמרה: "כולנו מרגישים כך ביחס לבעלי, בזכותכם. כל עוד הערכים של האדם ממשיכים להתגשם, הוא איתנו". הנה התמונה שצולמה במוצאי שבת. הרבה אנשים עם כליה אחת ועם חיוך גדול.

2. חמש שנים לפטירת מאיר בנאי ז"ל. הזמר, המלחין, היוצר. הנה כמה ציטוטים של מאיר מתוך ראיונות שזכיתי לקיים איתו לאורך השנים:

- "לא ישנתי לפני הריאיון הזה. אני שונא את זה, זה מלחיץ אותי. המקצוע הזה לא מתאים לי. זו לא הצטנעות, זו באמת מעמסה. אבל לא יכולתי להתכחש לכך שקיבלתי כישרון ואני צריך להשתמש בו, אי אפשר להגיד לו לא. רק כשאני עם הגיטרה אני לא ביישן, איתה אני מרגיש מוגן".

- "אנחנו בעידן שבו שחטו את כל הפרות הקדושות, אנשים אומרים 'אין אלוקים'. אז אני אומר שזה גם טוב. כי אם אין אלוקים, אם הכול מותר, אז מותר גם להאמין באלוקים".
- "כששואלים אותי מי הרב שלי אני עונה: רבי נחמן מברסלב. הוא מלטף אותך, מחבק אותך, מקים אותך בעדינות. זה מקצוע קשה, להיות עובד השם, והעצות שלו עוזרות. אני מרגיש שהוא אומר לי כל פעם מחדש: 'אתה מה-זה ראוי'".

- "שאלו אותי מה קרה שאני מוציא דיסק של שירי תפילה, ועניתי: כולנו מתפללים, וזה טוב. מי לא אומר 'הלואי ש...' או 'אני רוצה ש...' כל אדם מתפלל, זה פותח את הלב, פותח את הנשמה".
- "כשאני מנסה לכתוב על היהדות לבד, זה יוצא לי קיטשי. עוד לא הצלחתי. זה חיפוש מעניין ואני עוד אמצא את המילים, יש למה לחכות. בינתיים הלחנתי את המילים של הפיוטים. רבי שלום שבזי, אבן גבירול, אבן עזרא, הם כתבו בשבילי את תחושותיי".
- "החזרה שלנו בתשובה היא לא מהפכה ולא מרד, אנחנו חוזרים למחוזות שבהם כבר היינו, האמונה תמיד הייתה שם".

3. יהודה דימנטמן כבר לא יברך את התינוק שלו בליל שבת. הדברים הבאים, על

'ברכת הבנים' שמופיעה בפרשת השבוע שבה נרצח, מוקדשים לזכרו: יעקב אבינו נפרד מנכדיו, אפרים ומנשה. הוא אומר מילים שבהן הורים יברכו את ילדיהם בכל ליל שבת: **יְשִׁמְךָ אֱלֹקִים כְּאֶפְרַיִם וְכַמְנַשֶּׁה**. למה מיליוני הורים ברחבי העולם מברכים כך את ילדיהם כבר דורות, בכל שבוע? קודם כול, כי אפרים ומנשה, לראשונה, לא רבו. אחרי כל האחים בספר בראשית – קין והבל, יצחק וישמעאל, יעקב ועשיו וגם יוסף ואחיו – הם היו אחים שחיו ביחד באהבה ובשלום, כפי שאנחנו רוצים שילדינו יחיו. ויש עוד סיבה: אפרים ומנשה גדלו במצרים, בגלות. הם הצליחו לשמור גם שם על הערכים שלהם, מול תרבות זרה ומפתה. כשיעקב מברך אותם הוא בעצם אומר: ספר בראשית הצליח. הדרך של אברהם, יצחק ויעקב תימשך. למרות כל הקשיים – יש דור עתיד יהודי. יעקב אבינו יודע שנכדיו, וגם ילדינו, יגדלו בעולם מבלבל, ומאחל להם שידעו לשמור על הניצוץ בכל הגלויות והאתגרים. זה מה שיעקב רוצה שבניו יסיפו בעולם – שלום וזהות יהודית.

ומול אויבינו שעדיין נלחמים בבניו של יעקב, נחזור על שלוש המילים שאמרנו בשבת שעברה בבוקר בבית הכנסת, עם סיום ספר בראשית: **חַזַק וְנַתְחַזַק**.

4. איך הייתם מסכמים את השנה האזרחית הזאת?

אלו הם ימים של סיכומי שנה, ובטח עוד מעט נתחיל לשמוע על כל המחבלים, ואכן היו – מהקורונה דרך הפוליטיקה, מפרשיות שחיתות ופגיעה וניצול שנחשפו, ועד אסונות ופיגועים. ובכל זאת, בימים אלו פורסם נתון רשמי שמזכיר לנו מה מסתתר עמוק בפנים. אקו"ם, איגוד המוזיקאים, פרסם כי השיר המושמע ביותר השנה הוא 'סיבת הסיבות' של ישי ריבו. זהו השיר שהושמע הכי הרבה בכל תחנות הרדיו הישראליות (לא כולל מה שהלך אצלכם במטבח או בסלון, דרך יוטיוב או ספוטיפיי...) זו כבר מזמן לא הדתה, אלו פשוט אנחנו.

נראה שהפער בין החדשות לבין הפלייליסט מעולם לא היה גדול כל כך, אבל כנראה הפלייליסט הוא שמבשר על הכותרות האמיתיות: אנחנו רוצים שישבו בנו את הרוח, רואים באופק את השמש ובטוחים שבסוף עוד תתבהר הדרך. רוצים שייפתחו לנו שערי אמונה, שערי הבנה, כי אין לנו מלך אלא אתה – סיבת הסיבות, עילת העילות, שומע תפילות. ומה עוד? הבית הבא מספר שאנחנו רוצים להפסיק להיות לכודי הרשת, לזכור שחביב אדם שנברא בצלם, ורק רוצים להודות, כל הימים וכל הלילות. תודה, ישי, על שהזכרת לנו.

5. "שלום סיוון, זו יעל שבה, אלמנתו של הרב רזיאל שבח זצ"ל. אני מניחה

שמה שאני כותבת ייראה מוזר ולא מוכר לרוב הקוראים. בימים אלו מתחילים ימי השובב"ים – זה הכינוי, על פי הקבלה, לשבועות הקרובים שבהם קוראים את פרשות שמות, וארא, בוא, בשלח, יתרו, משפטים. ראשי תיבות שובב"ים. יש הנוהגים להיזהר בימים האלה יותר מהרגיל בעניינים שבין אדם לחברו, בענייני צניעות ובענייני לשון הרע. לרזיאל בעלי היה מנהג בתקופה הזאת, החל מהשנה הראשונה לנישואיו – תענית דיבור. לדבר את המינימום הנצרך, לא לפטפט ולרכל, לשים לב לכל מילה שיוצאת מהפה ובעיקר לשתוק הרבה. רבים מסביבנו חשבו שזה הזוי, אבל אני יכולה לספר שפיתחנו שפה סודית ופנימית עם הבנה מיוחדת בינינו. יש הרבה דברים שהם מעל לדיבור היומיומי. חשבתי שבשטף הבחירות והיומיום חשוב להזכיר את העובדה שיש גם דופק שקט כזה, ושחיים בינינו אנשים כאלה. בימים אלו אנחנו מציינים ארבע שנים להירצחו של רזיאל. אני וששת הילדים נכנסים שוב לימי השובב"ים, בלי אבא, אבל עם תזכורת ממנו לשים לב בתקופה הזו של השנה מה אומרים, כמה אומרים ולמה אומרים".